

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Lapsus temporis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

esse, quod privilegiatus non gaudeat privilegio contra fortius privilegiatum; quia, ut advertit Palao n. 3. fortius privilegium subintelligitur exceptum in opposito debiliore; unde nec proprie sunt opposita.

II. Quæres sextò. An, ut possis agere contra particulare præceptum alicujus loci, sufficiat ut habeas privilegium dispensationis à Principe superiore, vel supremo? v. g. an, ut excuseris à particulari jejuniò Diocesano ab Episcopo indicto, aut introducto, sufficiat privilegium simpliciter non jejunandi, impetratum à Summo Pontifice? Videri potest, quòd non: quia ut antecederet dictum, non præsumitur per generalem privilegii concessionem voluisse supremus Princeps derogare legi particulari, nisi exprimat. Nihilominus cenleo cum Salmanticensibus, & Salas de Leg. disp. 17. sect. 10. n. 56: Habentem à summo Pontifice privilegium absolutum non jejunandi, etiam non teneri ad jejunia diocesana; quia non præsumitur in ejusmodi præcepto Episcopus voluisse fortiozem obligationem inducere, quàm sit illa, quæ ab ipsis Apostolis est deriva-

ta & accepta: sed præceptum non jejunandi in Quadragesima, & feriis sextis est ab ipsis Apostolis acceptum & derivatum: ergo cum per absolutum privilegium non jejunandi aliquis à tam urgenti & sacra obligatione sit solutus, merito etiam ab Episcopali lege absolutus à fortiori censetur.

Ad rationem dubitandi respondent Salmatic. Non præsumi, quòd in generali concessione dispenseretur in lege vel præcepto particulari, quando materia præcepti particularis non frequenter solet cadere sub jure communi: atqui materia jejunii majori ex parte cadit sub jure communi, & quidem sub fortiori & sacratori obligatione: adeòque facta dispensatione circa materiam jejunii absolute, circa jejunium quadragesimale, Vigiliarum, 4. temporum, &c. censetur etiam facta circa jejunium particulare, nisi fortè tale jejunium in casu extraordinario & causâ publici boni, avertenda calamitatis, &c. sit introductum; ad quem casum mens Sum. Pontificis sese extendere utique non præsumitur.

DISPUTATIO XXXVIII.

DE

Cessatione privilegiorum.

Privilegia variis modis cessare & amitti possunt, quorum aliqui considerantur ex parte ipsius privilegii, ut est tempus, conditio, & causa finalis ipsius: alii ex parte concedentis, ut est mors, & revocatio concedentis: alii ex parte privilegiati, quales sunt, non usus, abusus, renuntiatio. Nunc de singulis agendum.

ARTICULUS I.

De modis, quibus cessant privilegia ex parte ipsius privilegii.

SUMMARI A.

1. Privilegium expirat post præscriptum temporis terminum.
2. Privilegium in materia favorabili non finitur unico actu.
3. Finitur in materia odiosa.
4. Privilegium conditionatum cessat ablata conditione.
5. Deficiente causâ finali ante privilegium integrè concessum, cessat privilegium.
6. Sufficit causam existere tempore concessionis, quando solo concedentis actu perficitur.
7. Cessat privilegium, cum ipsius usus sit illicitus.
8. Cum privilegium in executione pendet à mandatario, causa debet existere etiam tempore executionis.
9. Suspenditur privilegium cessante causâ, quæ habet aliquem temporis tractum.
10. Nisi cum causâ ex sua natura stabiliter inhaeret.

§. I.

Lapsus temporis.

- I. Cum privilegium dependeat ab intentione & voluntate concedentis, certum est, expirare

privilegium, quando ex verbis ipsius sufficienter colligitur, illud pro determinato tempore, quòd nunc præterit, fuisse concessum. Igitur

Quæritur primò. An privilegium sine clausula ad certum tempus limitante concessum, quales sunt, pro hac vice, semel in vita, in anno, in mortis articulo, &c.) lapsu temporis vel unico actu expiraret?

Respondeo primò. Privilegium absolute concessum non finitur unico actu in materia favorabili, nisi ex circumstantiis & materia subiecta aliud inferatur, quia est favor Principis, qui ampliam exigit interpretationem, & comparatur liberali donationi, quæ suapte naturâ perennat. Ideo dispensatus ad obtinendum beneficium, potest uno dimisso aliud acquirere: dispensatus in voto castitatis potest mortuâ conjuge aliam ducere, dispensatus in recitatione Breviarum, in jejuniis &c. semper potest uti dispensatione &c.

Dixi primò; in materia favorabili: nam excluduntur dispensationes in materiis odiosis, quæ restringuntur ad unum & primum actum, ut recitat Felinus in c. 2. de renga & pace. Unde con-

ritas veniendi bannito data intelligenda est pro prima vice ex Bartol. in l. 1. ff. ad Legem Jul. Dispensatio ad duo beneficia curata intelligitur de duobus primis. ex c. nam potest. §. 1. de prabend. in 6.

Dixi secundò; nisi ex circumstantiis, &c. nam aliquando datur dispensatio pro uno solum actu, ut si quis petierit dispensationem in voto castitatis ad contrahendum matrimonium cum femina à se deflorata, illà mortuà non potest aliam ducere; siquidem illa determinata persona pertinet ad causam finalem privilegii. Item, dispensatus ad contrahendum cum consanguinea, tantum censetur dispensatus pro una.

4. Respondeo secundò. Privilegium conditionatè concessum, sublatà conditione cessat: quia hæc est natura omnis concessionis, gratiæ, donationis, obligationis. Ubi tamen advertas velim, conditionem triplici modo habere se posse. Primò ex parte ipsius concessionis, ut si Princeps dicat. *Concedo tibi privilegium, si Episcopus consentiat*: quo modo privilegium à conditione & consensu Episcopi dependet in fieri, non autem in conservari: unde si Episcopus primitus non consentiat, nullum erit privilegium: si verò consentierit, perennabit privilegium, etiam si Episcopus ex postfacto dissentiat. Secundò ex parte ipsius privilegii, ut si dicat: *Concedo tibi privilegium, quamdiu Episcopus consentierit*, quo casu privilegium dependet à conditione tam in fieri, quam in conservari: ita ut, quodcumque Episcopus dissentierit, etiam privilegium exspirat. Tertiò conditio potest pertinere ad solum usum privilegii, ut si Pontifex dicat: *Concedo tibi facultatem sub mytra celebrandi, consentiente Episcopo: vel quoties Episcopus consentierit*, & tunc deficiente conditione non deficit privilegium quoad substantiam, sed tantum quoad usum & exercitium, qui usus suspenditur, quouque conditio & consensus reparatur. Salmantic. tr. 18. c. 2. n. 4.

§. II.

Quando cessante causà finali cesset privilegium?

5. Sermo est non de causâ quacunque impulsiva, sed de causâ finali & motiva, quâ Princeps movetur ad tribuendum privilegium. Ubi

Certum est primò apud DD. h. antequam privilegium integrè sit concessum, totaliter cesset causâ finalis, privilegium non subsistere: actus enim non operantur ultra intentionem agentium: cum igitur privilegiantis vel dispensantis intentio sit dare privilegium propter hanc determinatam causam, si illa deficiat, etiam deficit intentio, & consequenter concessio privilegii.

6. Certum est secundò. Si privilegium vel dispensatio perficiatur, & sortitur effectum solo actu concedentis, ita, ut nullum habeat, aut requirat successivum tractum temporis, sufficere, quòd causâ existat tempore ipsius concessionis, uti fit, cum Summ. Pontifex dispensat in voto, excommunicatione, irregularitate, &c. Unde tamen ex postfacto mutetur rerum status, non tamen redit obligatio voti, irregularitas, excommunicatio, &c. prout docet Menoch. l. 4. de

presumpt. 129. n. 197. cum Suarez, Sanchez, Palao, & communi, conformiter ad regulam Juris in 6: *Factum legitime, retractari non debere, licet casus postea eveniat, quo non poterit inchoari.*

7. Certum est tertio. Quodcumque per cessationem causâ finalis, aut mutationem circumstantiarum usus privilegii sit illicitus, toties usum privilegii amitti vel suspendi, donec iterum fiat licitus: quia non potest dari privilegium ad illicitum.

8. Quæritur ergo primò. An, si privilegium, vel dispensatio ex sola Principis voluntate non integrum sortiatur effectum, sed pendeat ab executione, Ordinario aut Confessario commissa, sufficiat causam extitisse, quando privilegium vel dispensatio fuit impetrata, quantumvis tempore executionis non amplius existat? Respondeo. In hoc casu probabilius requiritur ad valorem privilegii, ut causâ existat, non solum quando conceditur, & v. g. Romæ dispensatio ad matrimonium contrahendum impetratur, sed etiam quando expeditur à Confessario, vel Ordinario: quia ante executionem nondum est propriè dispensatio, sed mandatum dispensandi: atqui mandatum cessat, cessante causâ finali ex c. si pauper. de prabend. in 6. Major colligitur ex ipsis verbis indulti, quæ ita poni solent: *Si preces veritati nitantur, cum illo dispenses.* Ita Covarr. 4. Decret. 2. p. c. 6. §. 9. Sanchez. l. 8. disp. 30. n. 12. Palao p. 15. n. 2. Reding n. 12. aliique.

9. Quæres secundò. An cessante causâ cesset privilegium, quando usus & causâ privilegii exquirunt successivum temporis tractum?

Notandum. Materiam privilegii, vel dispensationis aliquando esse individua, quæ nullum requirit tractum temporis, ut si dispensetur ad contrahendum matrimonium propter legitimationem prolis; aliquando verò esse dividua, h. e. quòd causâ & usus privilegii non simul existat, sed secundum diversas & successivas partes temporis, ut si dispensetur in recitatione Breviarii propter nimias occupationes, in observantia jejunii propter periculum infirmitatis; tam causâ dispensandi, quæ sunt nimie occupationes, & periculum infirmitatis, quàm materia nempe recitatio Breviarii, observatio jejunii, successivum plurium dierum, hebdomadarum, mensium, &c. admittunt. Quo posito

Respondeo. Privilegium aut dispensatio ex causâ, & in materia dividua, quæ non integrè existit tempore concessionis, regulariter cessat, vel suspenditur, cessante causâ: unde dispensatus in jejunio propter periculum infirmitatis, cessante illo periculo tenetur ad jejunandum, donec illud periculum redcat. Et ratio est: quia Princeps non præsumitur largiùs indulgere privilegium, nisi quantum est necessarium ad obtinendum finem propter quem petitur: sed sine cessante non est amplius necessarium privilegium ad illum finem, uti patet ex terminis. Sed neque ad dispensandum in jejunio pro hoc mense movetur Princeps à morbo dubio alterius sequentis, sed hujus mensis præsentis, unde si sequenti mense cesset periculum morbi, ad illum mensem intentio dispensantis non extenditur. Ita Palao cit. n. 6. Reding n. 11.

Dixi,